

การพัฒนาแบบจำลองสภาพแวดล้อมการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิต ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552

The Development of Education Environment Model to produce Graduates having Desirable Features According to the National Higher Education Qualifications Framework for Nursing Graduates (TQF) 2009

ศศิกัญจน์ สกุลปัญญวัฒน์ และ ศาสตราจารย์ ดร.อัมรอน มะอูลิม

บทคัดย่อ

การศึกษาและพัฒนาแบบจำลองสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,290 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ปัจจัยด้านลักษณะครอบครัวและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถาบัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดคือด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (มีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 186.77 องศาอิสระ=86 ค่ายกกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ 0.03

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษา, คุณลักษณะที่พึงประสงค์

Abstract

The study and development of the education environment that is associated with the graduates by the National Qualifications Framework for Higher Education of Nursing (TQF) of 2552. Samples used in this study were nursing students to study in year 4, semester 2, academic year 2554. The results showed that factors of the environment related to the degree desired by the standards of nursing consists of two factors-family factors and environmental factors. The most influential factor is learning and teaching. The second is related to a group of friends. Desirable to have the most direct effect is interpersonal relationships and responsibilities. Results were consistent with the model developed and consistent with

the empirical data. (A chi-square was 186.77 degrees of freedom = 86 are two camps, the average difference was approximately 0.03.)

Keyword: model of education environment, nursing student of desirable features

ความนำ

บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ เป็นบุคลากรวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติโดยตรงต่อชีวิต บัณฑิตจึงต้องมีความสามารถในการใช้ศาสตร์ทางการพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหลักวิชาการ รวมทั้งทักษะในการปฏิบัติ ที่สามารถให้การดูแล อย่างปลอดภัยแก่ผู้ให้บริการ สามารถให้การพยาบาลแบบองค์รวม โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิต และคุณค่าของชีวิตมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน (การุณย์ ประทุม, 2548) บัณฑิตที่จะออกไปประกอบวิชาชีพจะต้องมีคุณลักษณะซึ่งประกอบด้วยความรู้ สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ ทักษะที่เพียงพอในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร มีทักษะในการเป็นผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรมแห่งวิชาชีพ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ (ชุดิมา สุนทรวิภา, 2549) กระทรวง ศึกษาธิการ ดำเนินการ โดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงเห็นสมควรให้มีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) พ.ศ.2552 ไว้เป็นมาตรฐาน จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมต่างๆ พบว่า ได้มีการศึกษาวิจัย และได้สรุปเป็นแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวถึงปัจจัยการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาของนักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ทัศนคติต่อวิชาชีพ คุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบัน ของศูนย์ส่งเสริมและรับรองคุณภาพการศึกษาการพยาบาลและผดุงครรภ์ สภาการพยาบาล และเกณฑ์มาตรฐานระดับปริญญาตรี

สาขาพยาบาลศาสตร์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ นำมาสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษากับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) พ.ศ.2552 และพัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาเหมาะสม เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ให้มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) พ.ศ. 2552

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ. 2552 ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ของสถาบันการศึกษาที่ผ่านการรับรองสถาบันจากสภาการพยาบาลตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพ การพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 13 สถาบัน มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 1,290 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ด้านลักษณะนักศึกษาและลักษณะครอบครัว เป็นแบบเติมข้อมูล
2. แบบประเมินด้านลักษณะสถาบันและปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน
3. แบบประเมินรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษา 5 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน
4. แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 ทั้ง 5 ด้านเป็นแบบทดสอบพฤติกรรมจริยธรรมและแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสถาบัน จากข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ แบบประเมินตนเองของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ.) (SAR) ที่สถาบันได้ทำการตอบไว้แล้ว
2. เก็บข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้จากข้อมูลคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรของนักศึกษา

3. เก็บข้อมูลการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาของสถาบันทั้ง 5 ด้าน และผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 5 ด้าน ทำการกระจายข้อคำถามและสุ่มตัวอย่างแบบบักเลทเมทริกซ์ (booklet matrix sampling) แบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มเพื่อตอบแบบสอบถามและแบบประเมิน 4 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัว โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรหลัก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปรด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ลักษณะนักศึกษา ลักษณะครอบครัว ลักษณะสถาบันและปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน และกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถาบัน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านกายภาพและด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน กับตัวแปรผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ. 2552 ทั้ง 6 ด้าน
3. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 ที่สังเคราะห์ขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL 8.80

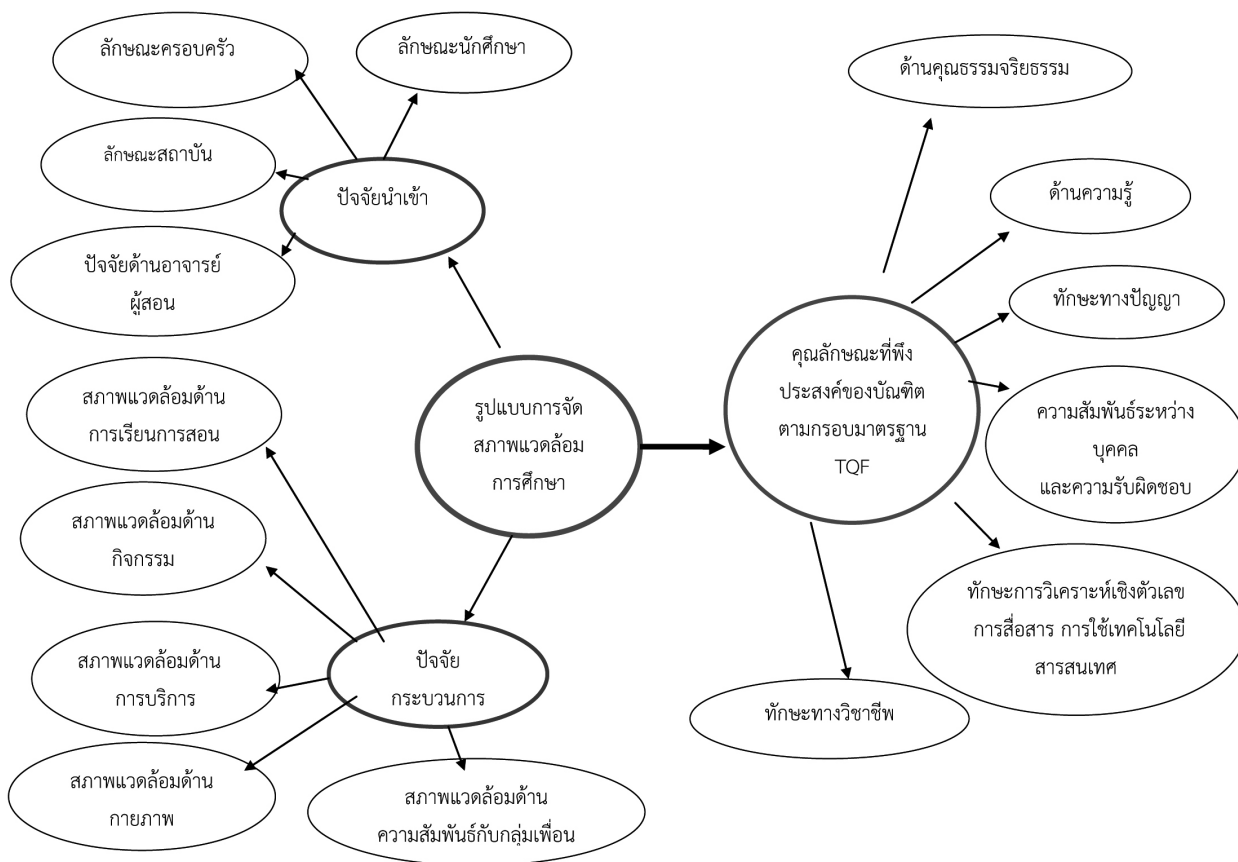
ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการศึกษายัจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ. 2552 พบว่า ปัจจัยการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา เพื่อน สภาพแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน คณะแผนกและสภามหาวิทยาลัย สถานประกอบการ นักศึกษา งานบริการหอพักนักศึกษา งานวิจัย นักศึกษา และสภาพทางจิตสังคม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเข้มแข็งในการ

มองโลก ความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการสร้างและพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ. 2552 ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ การสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ. 2552 มีรายละเอียดดังนี้

แสดงรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 ที่สังเคราะห์ขึ้น

ตอนที่ 3 การนำเสนอผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ. 2552 ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ลักษณะนักศึกษา ลักษณะครอบครัว ลักษณะสถาบัน และปัจจัยทางด้านอาจารย์ผู้สอน มีความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) พ.ศ. 2552 พบว่าปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ลักษณะนักศึกษา ลักษณะครอบครัว และปัจจัยทางด้านอาจารย์ผู้สอน มีความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นทางบวกในระดับน้อยกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) พ.ศ. 2552 และปัจจัยลักษณะสถาบัน ไม่มีความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) พ.ศ. 2552 ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถาบัน 5 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านกายภาพ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาของสถาบันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 ทั้ง 6 ด้าน ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของ

สถาบันมากที่สุดคือด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 ที่สังเคราะห์ขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL รุ่น 8.80 พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (มีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ186.77, องศาอิสระ= 86, ระดับนัยสำคัญ (P value) = 0.00, ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.030 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) = 0.040 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.98 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.97

การอภิปรายผล

ปัจจัยด้านลักษณะครอบครัว ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อาชีพมารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคนิคสารสนเทศทางบวก รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ทักษะทางปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของแอสติน (Astin, 1993) ที่ค้นพบว่าค่านิยมทัศนคติ ความเข้าใจในตนเองและฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของนักศึกษามากกว่าความสามารถ ศาสนาและความเชื่อ

การจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาด้านการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมสถาบันด้านการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการปฏิบัติ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคนิคสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของแอสติน (Astin, 1993) แอสตินพบว่าลักษณะ

และพฤติกรรมของอาจารย์ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของนักศึกษา ผลลัพธ์ที่เกิดจากอิทธิพลของอาจารย์ได้แก่คะแนนเฉลี่ย ระดับความตั้งใจ การจบด้วยคะแนนเกียรตินิยม การศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และความพึงพอใจในอาชีพ เช่นเดียวกับ สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ (2545) กล่าวว่า การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่าง ๆ ในการสอน รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ หากที่กล่าวมาเป็นไปในทางที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นักศึกษามีความสำเร็จในการเรียน และได้รับการพัฒนาทักษะแนวคิด และอุดมการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตนเองได้ และสุชาดา สุธรรมรักษ์ (2545) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีย่อมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ ผู้สอนที่ดีนอกจากมีความรู้ดีแล้วควรตระหนักถึงความสำคัญของบรรยากาศการเรียนการสอน และพยายามส่งเสริมให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนดำเนินไปอย่างสร้างสรรค์นับเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างสมตามความมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

การจัดสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542) ได้กล่าวว่า หากสถาบันอุดมศึกษาต้องการพัฒนานักศึกษาให้มีความสมบูรณ์ตามปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของสถาบัน จะต้องพัฒนางานกิจการนักศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมด้านการเล่าเรียน สามารถแก้ไขปัญหา และป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักศึกษาได้

การจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาด้านการบริการนักศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลลัพธ์

การเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ทั้ง 6 ด้านซึ่งสอดคล้องกับกิตติพร พินิจการ (2548) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านจัดบริการนักศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ให้นักศึกษานอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอน การจัดบริการที่เอื้ออำนวยส่งผลต่อการเรียนของนักศึกษาได้แก่ การจัดบริการวิชาการ บริการด้านสุขภาพ บริการให้คำปรึกษา แนะแนว บริการทุนการศึกษา บริการห้องสมุด บริการห้องแล็บคอมพิวเตอร์ บริการห้องปฏิบัติการ โดยคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษา มิใช่เพียงแต่ให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจเท่านั้น ยังคงต้องมุ่งที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกและให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างมากที่สุด

การจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาด้านกายภาพ ผลการวิจัยพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมสถาบันด้านกายภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการปฏิบัติ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ และด้านความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด วิจิตรพร หล่อสุวรรณ (2544) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางสถานที่ว่ามีผลต่อการรับรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ถ้านักศึกษาเห็นว่าสภาพแวดล้อมดี เหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยจะมีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา ซีเกอร์ (Seager, 1961) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาโดยเฉพาะในด้านวิชาการจะช่วยเสริมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียนเพราะประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการกำหนดการรับรู้ของผู้เรียน และหากสภาพแวดล้อมเหมาะสมจะทำให้รู้สึกพึงพอใจและตั้งใจศึกษาหาความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษากิจการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ผลการวิจัย

พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมสถาบันด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแอสติน (Astin, 1993) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษาได้แก่กลุ่มเพื่อนซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อนักศึกษา เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม นิสัยส่วนตัว ความสามารถทางการเรียน การเข้ากลุ่มเพื่อการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ลักษณะของเพื่อน จะมีผลต่อบุคลิกลักษณะของนักศึกษา เช่นเดียวกับ สுவรตังสมวรพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันที่เป็นปัจจัยในการพัฒนานักศึกษาด้านสังคมกลุ่มเพื่อนไว้ว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทางสังคม การเลือกคบเพื่อน เทคนิคการปรับตัว ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่-รุ่นน้อง การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะนักศึกษาในวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการสังคม ต้องการมีเพื่อน และต้องการความสัมพันธ์กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว ดังนั้นด้านสังคมจะมีบทบาทต่อ ทศนคติ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ และบุคลิกภาพของนักศึกษาซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษามาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำผลการวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไปปรับใช้กับสถาบัน เพื่อให้สถาบันสามารถผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) พ.ศ. 2552

1.2 การนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ

อุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไปปรับใช้สถาบันควรพิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องตามวิสัยทัศน์ เป้าหมายและอัตตลักษณ์ของสถาบันเป็นหลัก และปรับให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่สถาบันตั้งไว้

1.3 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาโปรแกรม สำหรับใช้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ต่อไป

1.4 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นพื้นฐานความรู้ทางวิชาการในการสร้างรูปแบบเพื่อพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในมิติอื่นๆ หรือใช้ประกอบการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยถึงพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาระยะการติดตามศึกษาระยะยาว (longitudinal study) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ชัดเจน และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2.2 ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรนำการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative study) เช่นการสัมภาษณ์นักศึกษามาช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้รายละเอียด และข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 งานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้โดยเฉพาะเพื่อนำมาปรับใช้ในการผลิตนักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน

คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 ที่สมบูรณ์มากขึ้น

2.4 จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มากที่สุดคือปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการทำวิจัยครั้งต่อไปโดยศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้อง

กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นำมาสร้างและพัฒนาเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ (TQF) พ.ศ.2552 ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- การุณย์ ประทุม. (2548). รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมพยาบาลแบบองค์รวมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติพร พินิจการ. (2548) ทศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชุดิมา สุนทรวิภา. (2549). การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชาดา สุธรรมรักษ์. (2545). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตชั้น ปีที่1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: การวิเคราะห์โมเดลลิสมที่มีตัวแปรแฝง. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพร พวงวรพันธ์. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้พยาบาล กับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ พย.ม.(การพยาบาล อายุรศาสตร์-ศัลยศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรพร หล่อสุวรรณ (2544). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระบบการพยาบาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Astin, A. W. (1993). *The college environment*. New York: American council on Education.
- Chickering, A. W. & Gamsom, Z. F. (1961). *Seven principles for good practice in undergraduate education*. In A. W. Chickering and Z. F. Gamson (eds.). *New Directions for Teaching and Learning*.
- Seager, W.. (1961). *Grain; Agriculture; Céréales; Agriculture*. Winnipeg: Grain Growers' Guide